

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 177/2024
09.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Татјане Вуковић, Светлане Томић Јокић, Бојане Пауновић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног Беле Димовича и др, због кривичног дела разбојништво из члана 206. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Беле Димовича, адвоката Виктора Јухаса Ђурића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Сенти К 179/22 од 23.06.2023. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1-746/23 од 13.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 09.07.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Беле Димовича, адвоката Виктора Јухаса Ђурића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Сенти К 179/22 од 23.06.2023. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1-746/23 од 13.12.2023. године, у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу поднети захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сенти К 179/22 од 23.06.2023. године, поред окривљеног АА, оглашен је кривим окривљени Бела Димович да је извршио кривично дело разбојништво из члана 206. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика за које је осуђен на казну затвора у трајању од 6 година. На основу члана 264. став 4. Законика о кривичном поступку, окривљени су, због лошег имовног стања, ослобођени од дужности накнаде трошкова кривичног поступка, док је оштећени ББ ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парнични поступак.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1-746/23 од 13.12.2023. године, одбијене су као неосноване жалбе бранилаца окривљених Беле Димовича и АА и пресуда Основног суда у Сенти К 179/22 од 23.06.2023. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног Беле Димовича, адвокат Виктор Јухас

Ђурић, због повреде закона из члана 485. став 1. и 4. у вези члана 438. став 2. тачка 1) и члана 90. и 100., члана 300. став 1. и 5., члана 16. став 1., 2., 5. и 6. и члана 9. Законика о кривичном поступку, без предлога.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП), па је на седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те након оцене навода изнетих у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног је неоснован у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен и нема законом прописан садржај.

Бранилац у поднетом захтеву за заштиту законитости наводи да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, с обзиром да се побијане пресуде заснивају на незаконитим доказима. Као незаконит доказ бранилац означава записник о препознавању сачињен од стране Полицијске управе у Кикинди, ПС Кањижа КУ 1534/19 од 08.11.2019. године и пратећу фотодокументацију, наводећи да се незаконитост огледа у чињеници да је судија за претходни поступак услед обмане од стране Основног јавног тужиоца издала сагласност Кпп 229/19 за одвођење окривљеног у ПС Кањижа ради обављања доказне радње препознавања у другом предмету, иако се окривљени налазио у притвору у Окружном затвору у Суботици, по решењу Основног суда у Суботици од 15.10.2019. године, јер се против њега водио поступак пред Основним судом у Суботици, у ком поступку му је изабрани бранилац био адвокат Виктор Јухас Ђурић, при чему је доказна радња препознавања извршена без претходног обавезног обавештења браниоца окривљеног, адвоката Виктора Јухаса Ђурића, сходно члану 300. ЗКП, а окривљени Димович Бела није упозорен на то да има право да ангажује браниоца по свом избору, већ му је за браниоца по службеној дужности постављен бранилац адвокат Ева Корпонаић која му није пружила делотворну одбрану. Као преводилац одређен је радник полиције, а не судски тумач, а окривљени није потписао записник о препознавању.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се по оцени Врховног суда не могу прихватити као основани.

Наиме, одредбама Законика о кривичном поступку није прописана обавезна одбрана приликом предузимања доказне радње препознавања, нити је одредбама члана 300. ЗКП, којима је регулисано присуство доказним радњама, прописана обавеза обавештавања браниоца о овој радњи, док је чланом 100. став 3. ЗКП прописано да се у предистражном поступку и истрази препознавање лица обавља у присуству јавног тужиоца. У конкретном случају, према подацима у списима предмета и садржини записника о препознавању Полицијске управе у Кикинди, ПС Кањижа КУ 1534/19 од 08.11.2019. године, доказна радња препознавања је обављена у предистражном поступку на основу члана 100. ЗКП у вези члана 90. ЗКП, а истој је присуствовао Јавни тужилац Основног јавног тужилаштва у Сенти, Мајлат Борис, као и бранилац окривљеног, адвокат Ева Корпонаић, која је и потписала записник.

Имајући у виду наведено, те чињеницу да адвокат Виктор Јухас Ђурић у том тренутку није био бранилац окривљеног у предмету у вези кога је вршено препознавање, већ изабрани бранилац истог окривљеног у другом предмету, то необавештавање адвоката Виктора Јухаса Ђурића о доказној радњи препознавања у овом предмету, не чини овај доказ незаконитим.

Одредбом члана 100. ЗКП прописано је да, ако је потребно да се утврди да ли сведок препознаје одређено лице или предмет, односно њихове особине које је описао, препознавање ће се обавити у складу са чланом 90. овог Законика. Члан 90. у ставу 1. ЗКП прописује да ако је потребно да се утврди да ли окривљени препознаје одређено лице или предмет, односно његове особине које је описао, показаше му се то лице или предмет заједно са другим њему непознатим лицима или предметима чије су основне особине сличне онима какве је описао.

Из записника о препознавању Ку:1534/19 од 08.11.2019. године произилази да је оштећени ББ, након што је дао опис лица које је извршило кривично дело („...један висине око 170 цм, средње грађе, кратке косе тамне боје, године живота између 40-45 година..“) и након показивања 5 лица сличних особина, са сигурношћу од сто посто, потврдио да је лице под редним бројем 1. (Димович Бела) извршилац предметног кривичног дела. Исти записник је без примедбе потписан од стране окривљеног Димович Беле као и осталих присутних лица.

Самим тим неосновани су супротни наводи браниоца изнети у захтеву за заштиту законитости којима се указује на незаконитост начина и тока самог препознавања.

Поред тога, бранилац у поднетом захтеву за заштиту законитости као незаконит доказ на коме се заснива осуђујућа пресуда означава и записник о саслушању окривљеног, а који је по наводима браниоца незаконит због несаопштавања права окривљеном да сам себи изабере браниоца и неизјашњења окривљеног да ли ће се тим својим правом и користити.

Испитујући основаност изнетих навода, Врховни суд је, након увида у списе предмета, утврдио да је на записнику о саслушању сачињеном пред ПУ Кикинда, ПС Кањижа КУ: 1320/19, КУ: 1534/19, КУ: 834/19, КУ: 874/19 од 08.11.2019. године окривљени поучен о својим правима у смислу члана 68. ЗКП, да му је постављен бранилац по службеној дужности, адвокат Ева Корпонаић, са којом је имао поверљив разговор који је трајао 10 минута, те изјавио да ће се бранити ћутањем, а који записник је прочитан, на исти није било примедби и сви присутни су га потписали.

Одредбом члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП прописано је да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог законика не може заснивати, осим ако је, с обзиром на друге доказе, очигледно да би и без тог доказа била донесена иста пресуда.

У конкретном случају, с обзиром да се на записнику о саслушању од 08.11.2019. године окривљени бранио ћутањем, из овог записника није утврђена ни једна чињеница и на истом се побијана пресуда ни не заснива, те су супротни наводи браниоца изнети у захтеву за заштиту законитости оцењени као неосновани.

У погледу навода браниоца да се незаконитост записника о препознавању огледа и у чињеници да је преводилац са мађарског на српски језик био радник ОКП ПС Кањижа, Врховни суд оцењује да се њима у суштини указује да је окривљеном ускраћено право на употребу свог језика, односно указује се на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 5) ЗКП.

Такође, бранилац указује да је учињена и повреда закона из члана 72. став 1. тачка 2) ЗКП, сходно којој је бранилац дужан да пружи окривљеном помоћ у одбрани стручно, савесно и благовремено, на тај начин што окривљеном није било омогућено да му при препознавању обављеном 08.11.2019. године бранилац пружи делотворну одбрану, већ је бранилац по службеној дужности постављен без сагласности окривљеног Беле Димович који се није противио да преводилац буде криминалистички полицајац, нити се противио одржавању препознавања и начину на који је то обављено.

Бранилац даље указује да, иако је одредбом члана 15. став 2. ЗКП прописано да је терет доказивања оптужбе на јавном тужиоцу, суд неспособност оштећеног, као јединог сведока оптужбе, да се на суђењу сети било чега о раније обављеном препознавању, интерпретира на штету одбране, те чини повреду закона из наведеног члана, а осим тога бранилац наводи да је доношењем побијаних пресуда учињена повреда закона из члана 16. став 5. ЗКП јер је суд сумњу у погледу поузаности исказа оштећеног ББ и обављене доказне радње препознавања морао решити у корист окривљеног.

Такође се у поднетом захтеву за заштиту законитости указује да је повређено и право на одбрану окривљеног, с обзиром да је суд одбио доказне предлоге одбране да се у својству сведока испитају службеници полиције на околност да је оштећени најпре изјавио да су починиоци имали маске на главама, на који начин суштински бранилац указује да је учињена повреда закона из члана 395. ЗКП.

Надаље, бранилац у поднетом захтеву за заштиту законитости наводи да противно обавези из члана 419. став 2. ЗКП и члана 428. став 8. ЗКП сходно којима је, на основу савесне оцене сваког доказа појединачно и у вези са осталим доказима, суд био дужан да изведе закључак о извесности постојања одређене чињенице и да пружи оцену веродостојности противречних доказа, суд исказ оштећеног сматра доследним и без контрадикторности, на који начин је учинио нумерисане повреду закона.

Осим тога, бранилац наводи да је у побијаним пресудама суд навео да прихвата исказ оштећеног ББ као и обављено препознавање али не наводи конкретно која особа из исказа оштећеног је АА, а која Бела Димович, чиме суштински указује да пресуда нема разлоге о одлучним чињеницама и да је учињена повреда закона из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

У преосталом делу поднетог захтева за заштиту законитости у коме бранилац наводи да се правноснажне пресуде заснивају на записнику о препознавању сачињеном противно члану 9. ЗКП јер је исти прибављен обманом судије за претходни поступак од стране јавног тужиоца, на који начин је и окривљени обманут да учествује у препознавању, бранилац суштински чињенично оспорава околности под којима се спровела ова доказна радња. Поред тога бранилац врши анализу исказа оштећеног ББ, указује на противречности у његовом исказу када се изјашњавао о изгледу учинилаца,

као и на чињеницу да је судија за претходни поступак обманута, те дозволила препознавање незнајући да је приликом подношења кривичне пријаве оштећени изјавио да су лица имала маске, чиме суштински чињенично оспорава квалитет и указује на недоследности у исказу оштећеног у погледу описа извршиоца и околности под којима је судија дала сагласност за препознавање окривљеног.

Напред изнетим наводима којима се оспорава оцена изведених доказа и даје сопствена оцена доказа, правноснажне пресуде се побијају због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања (члан 440. ЗКП).

Како чланом 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреде закона из чланова 15. став 2., 16. став 5., 72. став 1. тачка 2), 395, 419. став 2, 428. став 8., 438. став 1. тачка 5), 438. став 2. тачка 2) ЗКП и 440. ЗКП, то је Врховни суд захтев браниоца окривљеног у овим деловима оценио као недозвољен.

Бранилац у поднетом захтеву за заштиту законитости наводи и да су побијаним пресудама повређене одредбе члана 32. и члана 33. Устава Републике Србије јер је окривљеном повређено право на правично суђење као и право да буде обавештен о природи и разлозима дела за које се терети и право да сам себи узме браниоца.

Одредбом члана 484. ЗКП, прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење, а у случају из члана 485. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП, мора се доставити одлука Уставног суда или Европског суда за људска права.

Имајући у виду да бранилац окривљеног у захтеву указује на учињене повреде Устава али уз захтев за заштиту законитости није доставио одлуку којом је утврђена повреда људских права окривљеног, то је Врховни суд нашао да захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у овом делу нема садржај у смислу одредбе члана 484. ЗКП.

Из изнетих разлога Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.**

**Председник већа – судија
Милена Рашић, с.р.**

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић